

CONCEPT dd 18 maart 2020 nog niet ambtelijk afgestemd

2020Z05014/2020D10405

Antwoorden op vragen over berichtgeving van Follow The Money over de toeslagenaffaire (ontvangen 12 maart 2020)

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de publicatie van Follow The Money (FTM) d.d. 8 maart 2020 met titel: Politieke top werd intern meermaals gewaarschuwd, maar greep niet in bij toeslagenaffaire en daaropvolgende publicaties in andere media omtrent dit onderwerp?

Antwoord 1

Ja hiervan heb ik kennisgenomen.

Vraag 2

Hoeveel kinderdagverblijven voerden het beleid om de eigen bijdrage voor ouders over te nemen en in casu dus kwijt te schelden?

Vraag 3

Is duidelijk tot welk inkomen kinderdagverblijven dit deden?

Antwoord 2 en 3

TSL/UHB

In een aantal gevallen is bekend dat de ouders, mede op initiatief van de houder(s) van een kinderopvangorganisatie, geen eigen bijdrage hebben betaald en daardoor de aan hen verstrekte voorschotten kinderopvangtoeslag in zijn geheel hebben moeten terugbetalen. Deze situatie heeft zich in ieder geval in vier zaken voorgedaan. In een specifiek geval werd hierbij een verzamelinkomen van € 51.564 gehanteerd. In de overige gevallen betrof het een afsprakeconstructie waarbij, ongeacht de hoogte van het inkomen, geen eigen bijdrage betaald werd.

Vraag 4

Was bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bekend dat kinderdagverblijven dit beleid voerden? Zo ja, vanaf wanneer was dit bekend?

Antwoord 4

SZW

Vraag 5

Welke actie heeft het ministerie van SZW richting ouders en kinderdagverblijven genomen om betrokkenen erop te wijzen dat de gehanteerde constructie van het overnemen of kwijtschelden van de eigen bijdrage door ouders als consequentie heeft dat er geen recht meer is op kinderopvangtoeslag?

Antwoord 5

SZW

Vraag 6

Welk oordeel had het memo over de oplossingen aangaande de disproportionele gevolgen van het stopzetten van de kinderopvangtoeslag, toen deze terug kwam uit de 'kersttas' van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid?

Antwoord 6

SZW

Vraag 7

Is er na het oordeel van de bewindspersonen over een oplossing en/of alternatief voor de nihilzetting nog nader overleg geweest in het kabinet en/of de ministeriële commissie aanpak fraude?

Antwoord 7

BOA/UHB

Vraag 8

Heeft u kennisgenomen van de constatering van de commissie-Donner, die stelt dat oplossingen die mogelijk waren met betrekking tot het volledig terugvorderen van kinderopvangtoeslag, niet tot uitvoering zijn gekomen omdat er mediaberichten over fraude met toeslagen waren? Is terug te vinden of besluiten afgeblazen zijn, omdat er mediahypes waren?

Antwoord 8

UHB

Ik heb kennisgenomen van de constatering van de Adviescommissie. Ik heb geen onderbouwing van besluiten aangetroffen waarin wordt gerefereerd aan mediahypes. Voor de reconstructie verwijst ik naar de Kamerbrieven die de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en ik 12 maart jl. aan uw Kamer verstuurd hebben. In de Kamerbrief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wordt daarbij aangegeven dat de komende periode wordt benut om het bestaande beeld zo compleet mogelijk te maken, met een geauditeerde werkwijze. Dit zal onderdeel uitmaken van het al lopende programma informatiebeheer SZW, waarmee ook geleerd kan worden voor de toekomst. Na deze zoektocht zal de Kamer nader geïnformeerd worden. PM let op in memo 7 juni 2013 wordt wel gesproken van een "media gevoelige zaak"!

Vraag 9

Geeft het artikel van FTM (in grote lijnen) een goede opsomming van de feitelijke gang van zaken weer? Zo niet, op welke punten is het artikel feitelijk niet juist en kunt u aangeven wat wel de correcte feiten zijn?

Antwoord 9

UHB/TSL/BOA/EZK/SZW

In antwoord op de hier gestelde vragen zullen de verschillende aspecten van het artikel van FTM aan de orde komen. De suggestie dat de Kamer niet of verkeerd geïnformeerd is over de betreffende notities is onjuist. In de antwoorden op vragen van de Kamer welke op 29 november jl. zijn verstuurd is aangegeven dat deze notities in 2014 aan de staatssecretaris van Financiën zijn voorgelegd.¹

Vraag 10

Wat is de omvang van de tweede groep getroffen burgers, waarvan in het artikel van FTM wordt gesteld dat deze een 'veelvoud' van de (ongeveer) 9500 CAF-gerelateerde gedupeerden betreft?

Antwoord 10

TSL/UHB

Zoals in de Kabinetsreactie op het eindrapport van de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen, het rapport van de ADR en het Zwartboek genoemd, gaat het om een groep van potentieel meer dan 20.000 ouders. Het exacte aantal is onbekend, omdat steeds per dossier nog zal moeten worden uitgezocht of de volledige toeslag is teruggevorderd op grond van een klein verzuim, zoals het niet volledig voldoen van de eigen bijdrage in de kosten kinderopvang.

Vraag 11

Zit er overlap tussen de eerste en tweede groep gedupeerden?

Antwoord 11

TSL/UHB

Ja, overlap is zeker mogelijk.

Vraag 12

¹ Kamerstukken II, 2019/20, 31066, nr. 550.

Hoeveel burgers van de tweede groep verdienen een modaal (+/- € 36.500) of lager inkomen?

Vraag 13

Hoeveel burgers zijn daadwerkelijk in financiële problemen geraakt als gevolg van deze affaire?

Antwoord 12 en 13

TSL/UHB

Hier kunnen we nog geen antwoord op geven, omdat het niet mogelijk is om deze groep zonder nader onderzoek te identificeren.

Vraag 14

Voor hoeveel burgers van de zogenaamd tweede groep burgers geldt een betalingsregeling?

Vraag 15

Hoeveel burgers van de zogenaamde tweede groep hebben te maken gehad met dwanginvorderingen en loonbeslag?

Antwoord 14 en 15

TSL/CAP

Zoals bij de beantwoording van vraag 10 al is aangegeven gaat het potentieel om een groep van 20.000 ouders die in aanmerking komen voor compensatie, reparatie of kwijtschelding. Omdat op dit moment nog onbekend is welke ouders tot deze groep behoren kan nu nog niet worden vastgesteld voor hoeveel burgers een betalingsregeling geldt of hoeveel burgers te maken hebben gehad met een dwanginvordering en loonbeslag.

Vraag 16

Heeft u kennisgenomen van de volgende passage uit de door FTM aangehaalde notitie? "Vanuit DGBel en BT is bij SZW inmiddels meerdere malen aangegeven dat de regels met betrekking tot het terugvorderen van de gehele toeslag wanneer de eigen bijdrage niet is betaald, tot grote financiële problemen kunnen leiden bij ouders."

Antwoord 16

Ja, ik heb hier kennis van genomen.

Vraag 17

Hoe vaak is er al voor 2014 bij het ministerie van SZW aangekaart dat handhaving van de regels tot grote financiële problemen kan leiden bij burgers?

Antwoord 17

SZW/UHB

Vraag 18

Waarom is er niet al voor 2014 ingegrepen door het ministerie van SZW?

Antwoord 18

SZW/UHB

Vraag 19

Heeft u kennisgenomen van de volgende aantekening van de toenmalige staatssecretaris in de kantlijn van de notitie: "Als minder ingewijde vraag je je af waarom het hele bedrag wordt teruggevorderd ipv het bedrag van de noodzakelijk geachte eigen bijdrage." Kan de toenmalige staatssecretaris zich deze notitie herinneren? Kan de toenmalige staatssecretaris bevestigen dat dit inderdaad zijn handschrift is? Heeft de toenmalige staatssecretaris de aantekening en de daaruit voortvloeiende overweging met de minister of enig ander persoon gedeeld? Zo ja, met wie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 19

EZK/UHB

Vraag 20

Onderkende de toenmalige staatssecretaris en onderkent u de ernst van het door de Belastingdienst afgegeven signaal en de daaruit mogelijke verstrekende financiële gevolgen voor burgers?

Antwoord 20

EZK/UHB

Vraag 21

Waarom heeft de toenmalige staatssecretaris c.q. minister ondanks aandringen van de Belastingdienst het beleid in deze casus niet aangepast?

Antwoord 21

SZW/EZK/UHB

Vraag 22

Waarom heeft de toenmalige staatssecretaris c.q. minister ondanks aandringen van de Belastingdienst geen pogingen ondernomen om de wetgeving aan te passen?

Antwoord 22

SZW/EZK/UHB

Vraag 23

Welke afwegingen lagen er bij de staatssecretaris c.q. minister aan ten grondslag om de Tweede Kamer niet te informeren omtrent deze problematiek?

Antwoord 23

SZW/EZK/UHB

Vraag 24

Wanneer is de in het artikel van FTM genoemde notitie (11 december 2014) van de Belastingdienst met geboden praktische oplossing, het zogenaamd proportioneel terugvorderen, bij de minister van SZW onder de aandacht gebracht?

Antwoord 24

SZW

Vraag 25

Wanneer is de in het artikel van FTM genoemde notitie (11 december 2014) van de Belastingdienst met geboden praktische oplossing, het zogenaamd proportioneel terugvorderen, bij de staatssecretaris van Financiën nader onder de aandacht gebracht?

Antwoord 25

UHB

In de notitie van 11 december 2014 aan staatssecretaris Wiebes staat "Indien in januari 2015 uit de terugkoppeling van SZW naar voren komt dat de minister de huidige regels wil handhaven, verzoeken wij u om contact op te nemen met uw collega om deze kwestie te bespreken." Ik heb geen documenten kunnen vinden waaruit blijkt dat de staatssecretaris aan dit verzoek is herinnerd.

Vraag 26

Heeft de minister van SZW, vanaf 2014, op enig moment overlegd met de staatssecretaris van Financiën omtrent deze problematiek?

Antwoord 26

SZW/ UHB

Vraag 27

Heeft de minister van SZW bewust besloten, zoals bedoeld in de notitie van 11 december 2014, om de regels met betrekking tot de eigen bijdrage te handhaven? Zo ja, op grond van welke overwegingen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 27

SZW

Vraag 28

Indien het antwoord op de vorige vraag 'ja' luidde, is er aansluitend conform het verzoek van de Belastingdienst contact gezocht met de staatssecretaris om de voorgestelde oplossingsrichting te bespreken? Zo ja, wanneer was dat gesprek, wat was de uitkomst van dat gesprek, is er een verslag van en kunt u dit overleggen? Zo nee, waarom is de minister niet ingegaan op het verzoek om de voorgestelde oplossingsrichting te bespreken?

Antwoord 28

SZW

Vraag 29

Heeft de minister van SZW en/of de staatssecretaris van Financiën ooit een formele reactie gegeven richting de Belastingdienst aangaande de problematiek en de voorgestelde beleidswijziging? Zo ja, waaruit bestond deze reactie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 29

SZW/UHB

Vraag 30

Heeft de toenmalige staatssecretaris, al dan niet in overleg met de minister van SZW, al in 2014 de afweging gemaakt het staande beleid in ieder geval niet aan te passen? Zo ja, wanneer en welke overwegingen lagen hieraan ten grondslag? Zo nee, waarom niet en is de toenmalige c.q. huidige staatssecretaris of de toenmalige c.q. huidige minister nimmer tot een ander inzicht gekomen?

Antwoord 30

SZW/EZK/UHB

Vraag 31

Heeft u na de CAF-toeslagenaffaire in 2019 overwogen het beleid, conform de aanbeveling van de Belastingdienst, aan te passen inzake deze zogenoemde tweede groep burgers? Zo ja, wat belette u om een beleidswijziging dan wel wetswijziging in gang te zetten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 31

UHB

In 2019 is aan de Adviescommissie uitvoering Toeslagen gevraagd om een advies uit te brengen over CAF-11 en vergelijkbare zaken. Op 7 februari heb ik in een brief aan uw Kamer aangegeven dat mij uit vele signalen is gebleken dat meer ouders zich gedupeerd voelen dan ouders die onderdeel uitmaken van de CAF-brede groep.² En dat ik het van groot belang vond ook deze ouders te betrekken in mijn acties om de situatie van gedupeerde ouders op te lossen. Ik heb dit met de Adviescommissie besproken en de Adviescommissie heeft ~~toegezegd~~ ook aandacht aan deze ouders besteed~~ten~~ in haar eindrapport. In de kabinetsreactie op het rapport van de Adviescommissie ~~is~~ ~~wordt~~ ~~uitgebreid~~ ingegaan op de ~~oplossingen die ik bied voor deze~~ groep burgers die nadeel heeft ondervonden van de hardheid van het stelsel van Kinderopvangtoeslag.

Vraag 32

Heeft u, gelet op het feit dat de Belastingdienst in deze affaire wederom, in korte tijd, negatief in het staat, cijfers omtrent het vertrouwen dat burgers nog hebben in het correct functioneren van de Belastingdienst? Zo ja, kunt u ons informeren hoe deze affaire het vertrouwen en de belastingmoraal in Nederland hebben beïnvloed? Zo nee, bent u bereid onderzoek te doen naar

² 2020-0000029412

deze cijfers, meer specifiek de invloed van de affaire op de belastingmoraal van belastingplichtigen en burgers?

Antwoord 32

I&S

Jaarlijks laat de Belastingdienst de Fiscale Monitor uitvoeren. Hiervoor worden burgers en bedrijven ondervraagd over een groot aantal aspecten over de Belastingdienst, onder meer over belastingmoraal en vertrouwen. Enkele resultaten uit de Fiscale Monitor verschijnen in het jaarplan Belastingdienst. Cijfers over de belastingmoraal (ook afkomstig uit de Fiscale Monitor) worden elk jaar in het jaarverslag opgenomen. Na het verschijnen van het jaarplan worden de resultaten van de Fiscale Monitor integraal geplaatst op de website van de Belastingdienst (www.fiscalemonitor.nl). De laatst verschenen resultaten zijn die van de meting 2019. Deze meting heeft plaatsgevonden in de periode mei/juni 2019. De volgende meting staat gepland voor mei/juni 2020, waarin ook belastingmoraal en vertrouwen worden uitgevraagd. Na verwerking en analyse zullen de resultaten op de hierboven beschreven wijze bekend gemaakt worden via de website van de Belastingdienst en wordt hierover aan de Tweede Kamer gerapporteerd via het jaarplan en het jaarverslag.

Met opmerkingen Wat waren de resultaten voor het belastingmoraal? Vrij positief toch? Zou het gewoon expliciet benoemen.

Vraag 33

Welke feitelijke en praktische maatregelen overweegt u te nemen in de organisatie van de Belastingdienst om dergelijke affaires in de toekomst te voorkomen?

Antwoord 33

UHB

In de brief van ~~27 februari~~ 11 januari jl. hebben de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst en ik ~~eft de minister~~ geschetst op welke gebieden er hiervoor interventies noodzakelijk zijn.³

Vraag 34

Bent u van mening dat het gevolgde beleid in deze affaire inderdaad disproportioneel was? Zo ja, waarom heeft u niet eerder ingegrepen en welke stappen gaat u nemen om dit recht te trekken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 34

UHB

Ik deel het beeld van harde regelgeving met een buitenproportioneel "alles of niets"-karakter. Vorig jaar is het verzamelbesluit Toeslagen van 20 december 2019 van kracht geworden op grond waarvan niet langer sprake is van disproportioneel terugbetalen bij het niet voldoen van de eigen bijdrage kinderopvangtoeslag. Verder verwijs ik u naar de [oplossingen in de](#) kabinetsreactie van 13 maart 2020.

Vraag 35

Bent u voornemens om gedupeerde burgers (financieel) te compenseren? Zo ja, waaruit zal die compensatie bestaan, hoeveel burgers betreft het en welke kosten zijn er met compensatie gemoeid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 35

UHB

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar de kabinetsreactie op het rapport van de Adviescommissie uitvoering toeslagen van 13 maart 2020.

Vraag 36

Herinnert u zich de antwoorden op eerdere Kamervragen, waaruit naar voren komt dat er altijd sprake is van menselijke tussenkomst als afgeweken wordt van aangifte? Herinnert u zich eveneens dat uit dezelfde antwoorden blijkt dat (geautomatiseerde) signalen nooit rechtstreeks tot de conclusie leiden dat er sprake is van een verdenking (van fraude)? Hoe verhoudt de berichtgeving van FTM, waaruit valt af te leiden dat ouders veelal geen idee hadden dat ze verdacht werden van fraude, zich met het de beantwoording van Kamervragen van de

³-Kamerstukken II, 2019/20, 31066, nr. 588.

staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst (J.A. Vijlbrief) inzake CAF-onderzoeken bij de inkomstenbelasting?⁴

Antwoord 36

UHB

De beoordeling van de kinderopvangtoeslag van ouders verbonden aan een CAF dossier en het besluit om deze toeslag al dan niet stop te zetten is altijd gedaan door een medewerker van de directie Toeslagen. Het risicoselectiemodel van Toeslagen selecteert alleen de aanvragen die vervolgens nog door een mens beoordeeld moeten worden. Bij de selectie krijgt de medewerker niet de reden van de selectie van die aanvraag. De medewerker moet op basis van de aanvraag dus zelfstandig een oordeel vormen. Indien er twijfel was bij de juistheid werd aanvullend bewijs gevraagd. De ADR geeft in zijn rapport Toeslaggerelateerde CAF-zaken aan dat in een aantal gevallen niet duidelijk werd gecommuniceerd met de betrokken ouders welke bewijsstukken nog ontbraken.

Vraag 37

Hoeveel burgers van de zogenaamde tweede groep zijn opgenomen in de Fraude Signalerings Voorziening (FSV)?

Vraag 38

Hoeveel burgers van de zogenaamde tweede groep zijn geïnformeerd dat ze opgenomen zijn/waren in de FSV?

Vraag 39

Hoeveel burgers van de zogenaamde tweede groep zijn geïnformeerd omtrent de mogelijke gevolgen van opname in de FSV?

Vraag 40

Hoeveel burgers van de zogenaamde tweede groep zijn door de Belastingdienst geïnformeerd dat ze verdacht werden van fraude?

Vraag 41

Hoe is de verdenking van fraude gecommuniceerd met deze burgers?

Vraag 50

Herinnert u zich dat de vorige staatssecretaris bij het debat over het evaluatierapport over het onterecht terugvorderen van kinderopvangtoeslagen heeft aangegeven dat er geen karkasysteem of zwarte lijst is waar je zomaar op komt, dat dit nooit het geval is geweest en nooit het geval zal zijn? Hoe is het mogelijk dat 5.000 medewerkers toegang hebben tot de FSV, maar de bewindspersoon niet over het bestaan van deze lijst op de hoogte is of wordt gebracht?

Vraag 56

Kunt u alle documenten naar de Kamer sturen waarin is gewezen op de risico's, kwetsbaarheden en bezwaren tegen de inzet van de FSV, bijvoorbeeld als het gaat om het ontbreken van logging?

Vraag 83

In hoeverre is de geheime zwarte lijst destijds al toegepast op toeslaggerechtigden? In hoeveel gevallen is dit gebeurd? Kunt u de heer Donner vragen om ook voor de slachtoffers van de zwarte lijst een schaderegeling te ontwerpen?

Antwoord 37, 38, 39, 40, 41, 50, 56 en 83

In het Algemeen Overleg Belastingdienst van 4 maart jl. hebben wij uw Kamer toegezegd om uiterlijk voor 24 april 2020 een brief te sturen over de Fraude Signalerings Voorziening (FSV). De beantwoording van deze schriftelijke vragen hangt nauw samen met de toegezegde brief over de FSV. Zoals wij in het Algemeen Overleg Belastingdienst hebben aangegeven willen wij één en

⁴ Aankomst Handelingen II, vergaderjaar 2019–2020, nr. 2006.

ander goed uitzoeken om een zo compleet mogelijk beeld te kunnen geven en alle vragen zo goed als mogelijk te kunnen beantwoorden. Wij zullen de antwoorden op deze schriftelijke vragen daarom gelijktijdig met de toegezegde brief, dus uiterlijk voor 24 april 2020, aan uw Kamer doen toekomen.

Vraag 42

Hoeveel burgers van de zogenaamde tweede groep, waarbij de toeslag is stopgezet en teruggevorderd, hebben niet te horen gekregen dat ze verdacht werden van fraude?

Vraag 43

Waaruit blijkt de menselijke tussenkomst in deze kwestie?

Antwoord 42 en 43

TSL

Zoals bij de beantwoording van vraag 10 al is aangegeven gaat het potentieel om een groep van 20.000 ouders die in aanmerking komen voor compensatie, reparatie of kwijtschelding. Omdat op dit moment nog onbekend is welke ouders tot deze groep behoren, kan nu nog niet worden vastgesteld welke aantallen het betreft. Die aantallen zijn nog niet inzichtelijk te krijgen. In de korte termijn die mij voor de beantwoording van deze vragen ter beschikking stond, is dat nog niet mogelijk gebleken. Een aparte analyse zal daarvoor moeten plaatsvinden. Zodra deze analyse is afgerond, informeer ik uw Kamer daarover.

Met opmerkingen: Om het in lijn met eerdere antwoorden te maken.

Vraag 44

Kloppen de in het artikel geschetste feiten dat de problematiek van het geheel terugvorderen bij het niet (geheel) betalen van een kleine eigen bijdrage door de Belastingdienst bij de politieke leiding is aangekaart?

Antwoord 44

Ja dat klopt.

Vraag 45

In welke artikelen van de wet- en regelgeving is dit zogenoemde 'knock-out-criterium' opgenomen?

Antwoord 45

SZW

Vraag 46

Klopt het dat het een bewuste keuze is geweest van het ministerie van SZW om het beleid niet te willen aanpassen van het zogenoemde 'knock-out-criterium' naar 'proportioneel terugvorderen'?

Antwoord 46

SZW

Vraag 47

Wat waren de redenen van het ministerie van SZW om het beleid niet te willen wijzigen? Wat is hierover besproken in het gesprek tussen de Belastingdienst en de [] kinderopvang op het ministerie van SZW?

Antwoord 47

SZW

Vraag 48

Is er na het gesprek tussen de Belastingdienst en de [] kinderopvang nog contact geweest tussen het ministerie van Financien en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het 'knock-out-criterium', zowel op ambtelijk niveau als op het niveau van de bewindspersonen?

Antwoord 48

SZW/UHB

Vraag 49

Welke mogelijkheden waren er voor de Belastingdienst om een ouder te wijzen op de niet betaalde eigen bijdrage en welke herstel mogelijkheden waren er dan nog voor de desbetreffende ouders? Is de herstel mogelijkheid beperkt tot twee maanden of is deze ruimer?

Antwoord 49

TSL

Wanneer lopende het berekeningsjaar wordt geconstateerd, dat niet alle kosten worden betaald, bijvoorbeeld omdat alleen de KOT wordt doorgestort maar geen eigen bijdrage wordt betaald, betekent dit niet dat iemand dan al geen recht meer heeft op KOT. Bij constatering wordt de aanvrager erop gewezen dat hij niet alle kosten heeft betaald en wordt de mogelijk geboden om dit alsnog te doen. Uiteindelijk moeten alle kosten betaald zijn voor 1 maart van het jaar volgend op het berekeningsjaar. Wordt pas na afloop van deze termijn geconstateerd dat niet alle kosten zijn betaald, dan is er in beginsel geen tijd meer voor herstel.

In de praktijk doen zich echter situaties voor waarin een ouder door omstandigheden niet in staat is tijdig de kosten te betalen. Wanneer de ouder echter hierover tijdig duidelijke afspraken maakt met de kinderopvanginstelling (een betalingsregeling), waarbij de betaling als gevolg van deze betalingsregeling door de gestelde termijn van twee maanden na afloop van het berekeningsjaar loopt, is het niet redelijk om de overschrijding van deze termijn tegen te werpen.

Daarbij gelden de volgende uitgangspunten.

- De afgesproken betalingsregeling moet nagekomen worden.
- De betalingsregeling wordt tijdig, dat wil zeggen binnen de termijn van twee maanden na afloop van het jaar, zijn afgesloten of de ouder heeft in ieder geval binnen deze termijn stappen ondernomen die hebben geleid tot een regeling die vlak daarna is afgesproken.
- De termijn waarbinnen de schuld aan de kinderopvanginstelling voldaan wordt, mag niet te lang duren. Uitgangspunt is een half tot een heel jaar, afhankelijk van de hoogte van de schuld.

Voorschotten kinderopvangtoeslag of nabetalingen hiervan dienen in zijn geheel aangewend te worden voor kosten van kinderopvang.

Vraag 51

Kunt u een uitputtend overzicht geven van wetten waar de nationaliteit en/of de tweede nationaliteit een rol speelt, een voorwaarde is en/of een (risico-)indicator is, zoals het recht op bijstand en het aanvragen van toeslag- en kindregelingen?

Antwoord 51

SZW/DGFZ/FJZ

Vraag 52

In hoeverre maakt de inschrijving in de Registratie Niet-Ingezetten (RNI) of Basisregistratie Personen (BRP) uit voor de toekenning van toeslagen of kindregelingen?

Antwoord 52

TSL

Zowel voor de huurtoeslag als de kinderopvangtoeslag is inschrijving met een woonadres in de BRP, dan wel het RNI-gedeelte hiervan, een voorwaarde voor de toeslag. Voor de huurtoeslag moet de huurder ingeschreven zijn op het adres van de huurwoning. Voor de kinderopvangtoeslag moeten ouder en kind op hetzelfde adres ingeschreven staan. Hiervoor geldt een uitzondering in het geval een kind tot twee huishoudens behoort, ook wel co-ouderschap genoemd. Dan is het voldoende dat het kind op het adres van een van beide huishoudens ingeschreven staat om voor beide huishoudens meegeteld te kunnen worden.

Vraag 53

Welke acties zijn ondernomen om de nieuwe lijn uit de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 23 oktober 2019 om te zetten in beleid? Op welke wijze wordt deze handelwijze bestendigd? Is er wetgeving in voorbereiding? Wanneer komt deze wetgeving naar de Kamer?

Antwoord 53**DGFZ/FJZ/SZW**

Naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over het recht op kinderopvangtoeslag bij een gedeeltelijke betaling van de kosten van kinderopvang is inmiddels een beleidsbesluit gepubliceerd.⁵ In dat beleidsbesluit wordt aangegeven hoe de Belastingdienst/Toeslagen in deze gevallen het recht op kinderopvangtoeslag vanaf 23 oktober 2019 vaststelt. Een beleidsbesluit in verband met de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak over de mogelijkheid die de Belastingdienst/Toeslagen heeft om in bijzondere omstandigheden het bedrag van de terugvordering te matigen of af te zien van terugvordering zal op korte termijn worden gepubliceerd. In dat nog te publiceren beleidsbesluit zullen ook de voorwaarden worden genoemd waaronder op 23 oktober 2019 al onherroepelijk vaststaande beslissingen dat geen recht bestaat op kinderopvangtoeslag omdat niet is aangetoond dat de kosten volledig zijn voldaan en op 23 oktober 2019 onherroepelijk vaststaande terugvorderingsbeschikkingen kunnen worden herzien. Het voornemen bestaat om in samenspraak met de staatssecretaris van SZW deze maatregelen in de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen en de Wet kinderopvang te codificeren en in ieder geval het proportioneel vaststellen van de kinderopvangtoeslag als separaat wetsvoorstel bij het Belastingplan 2021 aan te bieden.

Vraag 54

Kunt u alle documenten naar de Kamer sturen waarmee de bewindspersonen van SZW in de periode van 2012-2015 zijn geïnformeerd over de aanpak van fraude, hardheid en het alles-of-niets-karakter van de regeling? Kunt u alle documenten voor en/of verslagen van gesprekken binnen en/of tussen de ministeries van Financiën en SZW over de aanpak van fraude, hardheid en het alles-of-niets-karakter van de regeling naar de Kamer sturen?

Antwoord 54**SZW/TSL****Vraag 55**

Waarom en op basis waarvan hebben de minister van SZW en de staatssecretaris van Financiën na de signalen in 2014 besloten om het alles-of-niets-karakter van deze regelingen niet aan te pakken en te handhaven?

Antwoord 55**SZW/UHB****Vraag 57**

Hoe kan het dat journalisten van Follow The Money wél achter het bestaan van de waarschuwingsnotitie (DGB/2014/6160) zijn gekomen maar de Kamer de afgelopen twee jaar niet of nauwelijks over de inhoud hiervan is geïnformeerd?

Antwoord 57**UHB**

Deze notities en de inhoud hiervan zijn mede beschreven in:

- het interim advies van de Adviescommissie uitvoering toeslagen dd. 14 november 2019 (bijlage bij Kamerstuk 31066, nr. 546, pagina 43 en 44),
- de brief van 15 november 2019 (Kamerstuk 31066, nr. 538, pagina 16).
- de antwoorden op vragen van de vaste commissie van Financien dd. 29 november 2019 (Kamerstuk 31066, nr. 550, vraag/antwoord 3).
- de brief van 4 februari 2020 (Kamerstuk 31066, nr. 596, pagina 3 en 4)

⁵ Staatscourant 2019, 70486.

Vraag 58

In hoeverre is de Kamer destijds (2014-2015) geïnformeerd over de inhoud van de waarschuwingsnotitie DGB/2014/6160? Hoe kan het dat de Kamer nooit is geïnformeerd over de noodkreet van Financiën en over de kant-en-klare oplossing (proportionele terugvordering) die beschikbaar was?

Antwoord 58**UHB**

De Kamer is hierover niet geïnformeerd. Hier is daarna door de actualiteiten, zoals fraudezaken 2015, geen gevolg aan gegeven waardoor dit signaal op de achtergrond is geraakt. Dit betreuren we zeer.

Met opmerkingen : Graag nog specifiek even de blik van of dat wel had gemoeten. Ik weet zelf te weinig van de Grondwet om te kunnen beoordelen welke zaken je wel of niet pro-actief met de TK moet delen. We denken voortdurend na over beleid, dat delen we ook niet met de Kamer. Denk dus ook dat zo'n soort lijntje nodig hebben, maar dan kijk ik specifiek even naar

Vraag 59

Wat was precies de reactie van ambtelijk SZW op de "Expertmeeting Eigenbijdrage SZW-BD" van 21 november 2014? Tot en met welk niveau binnen SZW is dit besproken? Heeft de minister van SZW contact gehad over de expertmeeting van 21 november 2014 met zijn specialisten die hierbij aanwezig waren?

Antwoord 59**SZW****Vraag 60**

Hebben de ambtenaren van SZW de suggesties van Financiën over proportioneel terugvorderen voorgelegd aan hun minister? Zo ja, wat was zijn reactie? Zo niet, op welk niveau in de organisatie is dit gestrand?

Antwoord 60**SZW****Vraag 61**

Zijn de waarschuwingsnotities ook aan de minister van Financiën gestuurd of alleen aan de staatssecretaris van Financiën?

Antwoord 61**UHB**

Voorzover we hebben kunnen nagaan zijn de betreffende notities alleen naar de staatssecretaris van Financiën gestuurd.

Vraag 62

Wat is er precies gebeurd met de suggesties voor proportioneel terugvorderen (notitie DGB/14/6754)? Heeft de staatssecretaris van Financiën hierover contact opgenomen met de minister van SZW? Zo ja, wat was zijn reactie? Zo niet, tot op welk niveau is er binnen SZW opvolging gegeven aan deze notitie?

Antwoord 62**SZW/UHB****Vraag 63**

Heeft notitie DGB/14/6754 of een andere notitie met vergelijkbare strekking de kersttas van de minister van SZW bereikt? Zo ja, hoe heeft de minister van SZW hierop gereageerd? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 63**SZW****Vraag 64**

Heeft de [] kinderopvang in januari 2015 zelf besloten om niks te doen met de suggesties over proportioneel terugvorderen of heeft hij dit moeten afstemmen met collega's hoger in de ambtelijke hiërarchie? Is de minister van SZW hierover geïnformeerd?

Antwoord 64

SZW

Vraag 65

Kunt u alsnog de query's uitvoeren waar de journalisten van Follow The Money om verzocht hebben?

Antwoord 65

TSL/UHB

De journalisten van Follow The Money hebben de volgende query vragen gesteld:

- Hoe groot is het probleem thans?
- Hoeveel nihilstellingen zijn er vanwege de eigen bijdrage geweest en hoe groot is het teruggevorderde bedrag bij benadering? De zaken bij de RvS laten zien dat het om een flink aantal moet gaan.

We hebben de gevallen waarbij niet de volledige eigen bijdrage is betaald nog niet in beeld. Ik kom hier in een later stadium op terug.

Vraag 66

Hoe verhoudt de toon van de waarschuwingsnotities van Financiën zich tot de brief van de minister van SZW van 21 april 2015⁶ waarin hij het adagium "no show, no money" beschrijft en waarin hij waarschuwt dat "zijn beleid effect kan hebben op ouders en instellingen die te goeder trouwer handelen"?

Antwoord 66

SZW

Vraag 67

Hoe is het mogelijk dat de minister van SZW zo'n brief schrijft (21 april 2015) zonder daarbij geïnformeerd te worden door zijn ambtenaren over de waarschuwingen van Financiën over het te strenge beleid?

Antwoord 67

SZW

Vraag 68

Herinnert u zich eerdere (feitelijke) vragen van de Kamer over de passage van de tussenrapportage van de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen (blz. 43) waarin wordt verwezen naar het ambtelijk overleg tussen Financiën en SZW dat zou zijn verzand? Hoe beoordeelt u uw eerdere antwoord op deze vraag⁷, nu blijkt dat er in elk geval één bewindspersoon is geweest die wel degelijk geïnformeerd is?

Antwoord 68

UHB

In de in de voetnoot van de vraag opgevoerde vragen en antwoorden van 29 november 2019 staat in antwoord 3 al beschreven dat deze notitie is voorgelegd aan een bewindspersoon: "Deze is binnen het ministerie van Financiën aan de staatssecretaris voorgelegd in december 2014."

Vraag 69

Kunt u, in lijn met artikel 68 van de Grondwet en de aangenomen moties van Omtzigt c.s.⁸ de Kamer volledig informeren en alle interne documenten (dus van alle ministeries) sturen die betrekking hebben op waarschuwingen van ambtenaren over het strenge beleid rondom

⁶ Kamerstuk 17050, 31322, nr. 503

⁷ Kamerstuk 31066, nr. 550

⁸ Kamerstuk 28362, nr. 25 en nr. 26

kinderopvangtoeslagen of die betrekking hebben op suggesties van ambtenaren voor proportioneel terugvorderen?

Antwoord 69

DJZ/FJZ

Het kabinet heeft de aangenomen moties nog in beraad, in afwachting van het ongevraagde advies van de Raad van State over de ministeriële verantwoordelijkheid. Met de antwoorden hiervoor wordt uw Kamer zo volledig mogelijk geïnformeerd. Onlangs heb ik u bij brief [PM verwijzing] al op de hoogte gesteld van de openbaarmaking van documenten naar aanleiding van een verzoek op grond van de Wet openbaarheid van bestuur. Daarbij zijn ook alle bij mij bekende interne documenten openbaar gemaakt. Voor zover er daarbij nog relevante informatie was waarover u volgens mij dient te beschikken, heb ik die in de genoemde brief al gegeven. Overigens is iedere bewindspersoon zelf verantwoordelijk voor de afweging of documenten aan uw Kamer worden verstrekt. Ik kan die afweging niet voor andere bewindspersonen maken, net zo min als dat ik beschik over alle documenten waarover zij beschikken.

PM afstemming met BZK moet nog plaatsvinden, daar waren zieken en anderen hebben mogelijk hun prioriteiten liggen bij vraagstukken van noodwetgeving, die mij ook wat urgenter lijkt overigens.

Vraag 70

Klopt het dat de heer Wiebes, destijds als staatssecretaris van Financiën verantwoordelijk voor Belastingdienst, is gewezen op de disproportionele gevolgen van het invorderingsbeleid van Toeslagen? Kunt u dit uitsluiten?

Vraag 71

Welke reactie heeft de heer Wiebes gegeven op deze verontrustende informatie? Klopt het dat hij deze essentiële informatie heeft genegeerd?

Vraag 72

Klopt het dat de handgeschreven aantekeningen van de heer Wiebes bewijzen dat de strekking van de indringende waarschuwingen van DGBel en Belastingdienst/Toeslagen (BT) heeft begrepen, maar heeft genegeerd?

Antwoord 71, 72 en 73

UHB/EZK

Het is correct dat de heer Wiebes de betreffende notities gekregen heeft. In het op 12 maart jl. gepubliceerde besluit op een Wob-verzoek zijn de aantekeningen van de heer Wiebes zichtbaar.⁹

Vraag 73

Klopt het dat de heer Asscher, als minister van SZW, is gewezen op de disproportionele gevolgen van het invorderingsbeleid van Toeslagen?

Antwoord 73

SZW

Vraag 74

Welke reactie heeft de heer Asscher gegeven op deze verontrustende informatie? Klopt het dat hij deze essentiële informatie heeft genegeerd? Klopt het dat deze informatie in zijn "kersttas" van december 2014 zat? Klopt het dat er parafen staan op de gelezen stukken? Kunt u deze geparafeerde stukken aan de Kamer doen toekomen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 74

SZW

Vraag 75

Bestaan er handgeschreven handtekeningen van de heer Asscher, of andere bewijzen, dat hij de strekking van de indringende waarschuwingen van DGBel en BT heeft begrepen, maar heeft genegeerd?

⁹ <https://www.niksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2020/03/12/besluit-wob-verzoek-inzake-kinderopvangtoeslag-en-eigen-bijdrage>.

Met opmerkingen Graag check: dit klopt toch, of zijn er nog documenten die buiten het wob-verzoek kunnen vallen?

Met opmerkingen Maar we versturen de boel ook samen met szw lijkt me. Dus stas szw kan die afweging wel maken, dus zouden we dit deel van het antwoord moeten aanpassen.

Antwoord 75**SZW****Vraag 76**

Klopt het dat het harde beleid na 2014 jarenlang door deze twee bewindspersonen is verdedigd in parlementaire debatten en anderszins?

Vraag 82

Waarom is het knock-out-criterium niet al in 2014 uitgeschakeld? Wie draagt hiervoor in welke mate verantwoordelijkheid?

Antwoord 76**UHB/SZW**

Zoals ook in de brief van 12 maart 4 februari jl. en eerdere brieven is aangegeven is indertijd door de actualiteiten, zoals fraudezaken , verder geen gevolg gegeven aan de waarschuwingen waardoor dit signaal op de achtergrond is geraakt. Dit betreuren we zeer. In deze periode lag de focus op fraudebestrijding, zoals ook de Adviescommissie uitvoering toeslagen in haar eerste deelrapport beschrijft.

Vraag 77

Kan een kritische beschouwing gegeven worden van de bedenkelijke rol die de Raad van State hierin gespeeld heeft? Klopt het dat ook daar de menselijke maat ontbroken heeft?

Antwoord 77**FJZ****Vraag 78**

Klopt het dat er aanzienlijk meer gedupeerden zijn dan de 9.500 die nu nog genoemd worden?

Antwoord 78**UHB**

Zoals in de Kabinetsreactie op het eindrapport van de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen, het rapport van de ADR en het Zwartboek genoemd, gaat het om een groep van potentieel meer dan 20.000 ouders. Het exacte aantal is onbekend, omdat steeds per dossier nog zal moeten worden uitgezocht of de volledige toeslag is teruggevorderd op grond van een klein verzuim, zoals het niet volledig voldoen van de eigen bijdrage in de kosten kinderopvang.

Vraag 79

Klopt het dat er ook sprake was van terugvordering als de eigen bijdrage door iemand anders (bijvoorbeeld de opvanginstelling) werd betaald dan de toeslaggerechtigde zelf? Waarom gebeurde dit? In het belastingrecht is het toch toegestaan dat iemand anders de belastingverplichting voldoet dan de belastingplichtige? Dit is toch gangbaar in het belastingrecht?

Antwoord 79**FJZ/SZW/DGFZ/TSL**

De ouder is zelf verantwoordelijk voor het betalen van de kosten. Net als in het belastingrecht is het mogelijk dat een derde de betaling doet. Deze derde krijgt dan een vordering op de ouder voor dat bedrag, tenzij de derde het bedrag aan de ouder schenkt. Net als bij een betaling door de ouder zelf, moet een betaling door deze derde, desgevraagd, wel aannemelijk gemaakt worden. Kon de ouder de betaling onvoldoende aannemelijk maken of kon de ouder onvoldoende aannemelijk maken dat een bepaalde betaling van een derde betrekking had op zijn kinderopvangtoeslag, dan kon dat inderdaad leiden tot een terugvordering van de kinderopvangtoeslag. Betaalde de kinderopvang een deel van de kosten, dan werd (en wordt) dit aangemerkt als een korting op de kosten. Als deze korting tijdig is doorgegeven, werd de kinderopvangtoeslag toegekend op basis van de lagere kosten, dus de kosten na aftrek van de korting.

Vraag 80

Klopt het dat er ook sprake was van terugvordering als er sprake was van een betalingsachterstand bij de eigen bijdrage? Wat was de reden hiervan?

Antwoord 80

TSL/CAP

Daarvan kon inderdaad sprake zijn. Tot de uitspraak van de Raad van State van 23 oktober 2019 gold dat er alleen recht bestaat op kinderopvangtoeslag als alle kosten tijdig zijn betaald.¹⁰ Dit gold zowel voor het gedeelte dat vergoed wordt via de kinderopvangtoeslag als de eigen bijdrage. Daarbij gold dat alle betalingen gedaan voor 1 maart van het jaar volgend op het berekeningsjaar meetelden. Achterstanden die lopende het jaar zijn ontstaan, maar voor deze datum waren ingelopen, hadden (en hebben) daardoor geen invloed op het recht op kinderopvangtoeslag. Daarnaast werden betalingen die gedaan zijn in het kader van een betalingsregeling met de kinderopvang in bepaalde gevallen aangemerkt als tijdig. De criteria die daarbij in de praktijk werden gehanteerd komen grotendeels overeen met voorwaarden die opgenomen zijn in paragraaf 3.2 van het Verzamelbesluit Toeslagen. [Ook verwijst ik naar het antwoord op vraag 50.](#)

Vraag 81

Klopt het dat het invorderingsbeleid de lage inkomens veel harder heeft getroffen dan de hoge inkomens?

Antwoord 81

TSL/CAP

Lage inkomens hebben doorgaans een hogere toeslagschuld. Dit komt omdat zij een hoger vergoedingspercentage van de kosten kinderopvang dan andere (hogere) inkomensgroepen ontvangen. [De combinatie van hogere terugvorderingen met minder financiële capaciteit kan ertoe leiden dat lage inkomens eerder problemen ondervinden dan hogere inkomens. In het geval er sprake is van invorderingsmaatregelen, zoals loonvordering, dan wordt er altijd rekening gehouden met een beslagvrije voet. Daarmee wordt een bestaansminimum gegarandeerd. Wel wordt bij verzoeken om een persoonlijke betalingsregeling wordt gekeken naar betalingscapaciteit binnen 2 jaar. Eventueel restant schuld wordt daarna buiten invordering gesteld. In dat kader kan gesteld worden dat de lage inkomens sneller in aanmerking komen voor buiten invordering stellen van hun toeslagenschuld. Bij lage inkomens is ook geen ruimte voor beslag/verrekening wanneer de beslagvrije voet wordt toegepast.](#)

Met opmerkingen []: Ik ben er 99% zeker van dat dit niet klopt: het probleem is juist dat de BD momenteel alleen op verzoek rekening houdt met de beslagvrije voet (waardoor je dus het bestaansminimum niet kunt garanderen, want je bent afhankelijk van de verzoeker) en dat dit nog NIET eens geldt voor de KOT (alleen andere toeslagen).

Vraag 84

Klopt het dat uit het rapport van de ADR blijkt dat de Belastingdienst jarenlang gediscrimineerd heeft bij het aanvragen van kinderopvangtoeslag? Klopt het dat dit zat ingebakken in het risicoselectiemodel?

Antwoord 84

UHB

Met opmerkingen []: Maar dit geldt dus toch niet voor kot?

Vraag 85

Klopt het dat het vooral om ingezetenen gaat met verblijfsrechten in Nederland, maar zonder de Nederlandse nationaliteit? Klopt het dat daarmee art. 1 van de Grondwet, art. 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en de Wet gelijke behandeling geschonden zijn?

Antwoord 85

UHB/IV&D

De Autoriteit persoonsgegevens doet momenteel onderzoek of de Belastingdienst (bijzondere) persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst blijken mogelijk onrechtmatig heeft verwerkt. Meer specifiek richt het onderzoek zich op het verwerken van gegevens omtrent tweede nationaliteit in het Toeslagen Verstrekkingen Systeem en/of in het kader van controle op de toeslagen voor kinderopvang. Zodra de Autoriteit Persoonsgegevens haar onderzoek heeft afgerond zal ik uw Kamer over de uitkomsten van dat onderzoek en mijn reactie daarop informeren.

¹⁰ ECLI:NL: RVS:2019:3535.

